

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА «ДИЗАЙН ТКАНИН ТА ОДЯГУ»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання завдань з дисципліни
«Моделювання пластичної форми костюма»

*Для студентів 3 курсу спеціальності 022 «Дизайн»
за освітньо-професійною програмою «Дизайн одягу (взуття)»
(I ступінь вищої освіти «Бакалавр»)
денної та заочної форм навчання*

Харків 2023

УДК (7.05:7.091):687.1

Методичні рекомендації до виконання завдань з дисципліни «Моделювання пластичної форми костюма» спеціалізації «Дизайн одягу (взуття)» спеціальності 022 «Дизайн» — Харків: ХДАДМ, 2023. — 30 с.

Укладач: Гасем А.М.

Рецензенти:

Попова Т.І. — кандидат педагогічних наук, доцент каф ХТЛПід Української інженерно- педагогічної академії

Гурдіна В.В. — кандидат мистецтвознавства, доцент каф. ДТО Харківської державної академії дизайну і мистецтв

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри «ДТО»

(Протокол № 23-10 від «06» вересня 2023 р.)

Ухвалено Методичною Радою ХДАДМ (Протокол № 23-11 від «08» листопада 2023р).

ЗМІСТ

1. ВСТУП.
 - 1.1. Загальні положення.
2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ.
 - 2.1. Історичні відомості та основні поняття в макетуванні одягу.
 - 2.2. Матеріали і обладнання.
3. МАКЕТУВАННЯ БАЗОВИХ ФОРМ ОДЯГУ.
 - 3.1. Макетування ліфу.
 - 3.2. Макетування базової форми рукава.
 - 3.3. Макетування коміра.
 - 3.4. Макетування спідниці.
4. МАКЕТУВАННЯ УСКЛАДНЕНИХ ФОРМ ОДЯГУ. ПРИЙОМИ ДРАПІРУВАННЯ.
 - 4.1. Драпірування ліфу в техніці «Коса» (перехресні склади).
 - 4.2. Драпірування ліфу в техніці «Перехват» (вузликівий метод)
 - 4.3. Драпірування ліфу з суцільнокроєною бретеллю.
 - 4.4. Драпірування складок по косій.
5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.
6. СЛОВНИК.

1. ВСТУП.

1.1. Загальні положення.

Дисципліна «Моделювання пластичної форми одягу» спрямована на розвиток образно-асоціативного мислення студентів та їхнього вміння висловлювати нові ідеї, що робить її важливим інструментом формування професійних навичок дизайнерів. Спосіб макетування дає змогу уявити об'ємну форму одягу з текстильних матеріалів безпосередньо в об'ємі на манекені або фігурі людини.

Мета дисципліни «Моделювання пластичної форми одягу» полягає в одержанні теоретичних знань та практичних навичок по створенню макетів художньо виразної форми одягу із різноманітних текстильних матеріалів методами і прийомами макетування.

Задачі дисципліни – оволодіння методами та прийомами моделювання і макетування одягу та вміння застосовувати отримані знання в проектній діяльності. На практичних заняттях студенти набувають навички макетування в різних техніках та орієнтуючись на різні формотворчі задачі, реалізуючи потім це в своїх проектах.

Дисципліна «Моделювання пластичної форми одягу» сприяє розвитку фантазії, оригінального мислення, привчає до смаку і культурної подачі своїх робіт.

Перед студентами 3 курсу, що вивчають «Моделювання пластичної форми одягу» ставляться такі задачі:

Знати:

- Короткі історичні відомості процесу моделювання, етапи розвитку;
- Технічні засоби та прийоми конструювання та технічного моделювання;
- Сучасні тенденції використання прийомів макетування в дизайні одягу;
- Зв'язок з такими дисциплінами як: «основи композиції», «основи проектування одягу», «конструювання швейних виробів», «технічне моделювання»;
- Спеціальну літературу;
- Композиційну гармонізацію костюма;
- Технологічну послідовність обробки виробів;
- Базове конструювання одягу.

Уміти:

- Створювати виразний художній образ різними прийомами моделювання;
- Розробляти ескізи для подальшого втілення його в об'ємі;
- Виявляти основні технологічні елементи, які використовуються для створення виробу в матеріалі;
- Користуватися гармонізаційними прийомами композиції;
- Самостійно використовувати отримані навички.

Мати навички:

- Самостійного створення авторських художніх виробів одягу;
- Проектуванні сучасного дизайну одягу;

- Послідовності технічної обробки виробів.

Практичний напрямок дисципліни «Моделювання пластичної форми одягу» забезпечує використання одержаних знань в навчальному курсовому та дипломному проектуванні за час усього періоду навчання на факультеті, а також в наступній самостійній творчій роботі.

Метод отримання знань з «Моделювання пластичної форми одягу» лекційний, який закріплюється практичними роботами.

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ.

2.1. Історичні відомості та основні поняття в макетуванні одягу.

Драпіровка (від порівн. Лат. *Drapus* — «лахміття», «обшарування»; пізн. XI століття — «шматок тканини») — у скульптурі та живописі — туніки, тоги, плащі та інші широкі, вільні види одягу, в які художник одягає зображені людські постаті, і взагалі тканини, які у картинах, статуях і рельєфах.

Спосіб драпірування в образних мистецтвах змінювався за їхнім станом у різні історичні епохи і в різних народів. Стародавні єгиптяни, халдеї, перси і фінікійці, а також греки при перших спробах своєї художньої творчості одягали статуї та фігури барельєфів у важкі, грубі драпірування, позбавлені складок і схожі на мішки, з яких виступають тільки голова, руки та ноги. При подальших успіхах грецького створення драпірування стали дробитися на складки, ще сухі і різкі, іноді надто численні і покладені правильними рядами, але вже натякають на контури прихованого під ними тіла.

У спеціальній літературі з макетування одягу зустрічаються різні терміни: «макетування», «муляжування», «наколювання».

Під *муляжуванням* («муляж» від фр. *moulage* - точне відтворення будь-якого об'єкта). Здебільшого прийоми муляжного методу використовуються під час проведення примірок у процесі виготовлення (пошиття) одягу. Крім того, за допомогою цього методу без виконання складних розрахунків можна отримати готову базову основу деталей одягу, особливо на фігури з відхиленнями від типової статури.

На відміну від муляжування під *макетуванням* костюма розуміється саме творчий процес - як створення нового рішення. Це творчий процес, що дозволяє візуально оцінити об'ємно-просторову композицію майбутньої об'ємної форми, її пропорції та конструктивні особливості. Макетування передбачає виготовлення макетів виробів із різних матеріалів у натуральну величину або у потрібному масштабі.

Макетування костюма полягає в тому, що дизайнер на манекені або фігурі людини формує за допомогою булавок (голок), з матеріалу проект моделі одягу згідно з творчим задумом, тим самим отримуючи прототип необхідної форми і пропорційним відношенням – макет.

Головна перевага макета в тому, що він дає можливість вести проектування у звичних для зовнішнього уявлення об'ємних формах, а не в умовних плоских зображеннях, надаючи студенту найбільш достовірні відомості про об'ємно-просторову структуру, розміри, пропорції, характер поверхонь, їх пластику, кольорово - фактурному рішенні та ін.

Метод *макетування* сприяє реальному і точному уявленню про форму, розташування тих чи інших ліній на фігурі (манекені), а також про конструктивні особливості проекрованої моделі. Він привчає до об'ємного відчуття матеріалу, до вміння правильно розташовувати рельєфи, шви, виточки на фігурі (манекені), допомагає відчувати пропорційні відносини деталей між собою та до всієї форми в цілому, сприяє розвитку смаку, тренує око, розвиває зорову пам'ять.

Метод *«наколювання»* – це спосіб створення макету за допомогою булавок. Проте часто наколюванням називають і сам макет.

Для вирішення освітніх та практичних завдань проектування костюма важливо виключити термінологічну плутанину, що існує у спеціальній літературі, щодо понять *«макетування»*, *«муляжування»*, *«наколювання»*. Деякі автори у спеціальній літературі пропонують для позначення різних процесів відпрацювання відомих форм одягу та розробки нових форм використовувати єдиний термін *«макетування»*. Такий підхід запропоновано з урахуванням, по-перше, старіння термінів *«муляж»*, *«муляжування»* і, по-друге, використання у галузях, пов'язаних із проектуванням виробів, поняття *«макетування»* у ширшому значенні. У зв'язку з цим пропонується процес макетування для відпрацювання відомих форм назвати *типовим макетуванням*, а процес пошуку та створення нових форм одягу – *творчим макетуванням*.

2.2. Матеріали та обладнання.

Виготовлення макета може бути виконане з основного чи макетного матеріалу. Основний матеріал – це матеріал, з якого буде виконаний готовий виріб. Як макетний матеріал найчастіше вибирають недорогі бавовняні тканини, наприклад, бязь, бавовна, тощо.

Для створення гарного макета необхідний якісний підбір матеріалів і інструментів, що використовуються:

- Манекен;
- Макетний матеріал;
- Кравецькі булавки;
- Браслет для наколювання кравецьких булавок;
- Сантиметрова стрічка;
- Ножиці;
- Різець кравецький копіювальний та копіювальний папір;
- Швейна голка та нитки;
- Кравецька крейда;
- Лінійка та косинець;
- Олівці чи маркери для тканини;
- Конструкторські лекала;
- Міліметровий папір;

Макетування здійснюється на манекені в натуральну величину або на живій фігурі манекенниці; іноді користуються масштабним манекеном (1/2, 1/3, 1/5 фігури людини), коли необхідно переглянути основні пропорційні співвідношення. У будь-якому випадку перед макетуванням проводиться підготовка поверхні, що одягається, в першу чергу, розмітка.

Розмітка манекена проводиться за допомогою тасьми, яку розміщують на поверхні манекена за нанесеними попередньо крейдою конструктивним лініям. Або використовується манекен з вже готовими лініями.

Розмітка манекена (фігури) є системою вертикальних і горизонтальних ліній (схема 1).

Схема 1- розмітка манекена: а) вид спереду; б) вид ззаду; в) вид збоку

Основні вертикалі:

- 1) Лінія середини переда – проходить від лінії основи шиї спереду (відповідає яремній западині на фігурі людини) через середину відстані між точками грудей, що виступають, по схилу вниз;
- 2) Лінія середини спинки – проходить від лінії основи шиї ззаду (відповідає шийній точці на фігурі людини) через середину відстані між точками лопаток, що виступають, по схилу вниз;
- 3) Лінія, що проходить через центр грудей – через точку грудних залоз, що виступає; нижче цієї точки лінію проводять вниз по схилу, у верхній частині – приблизно до середини плечового скату;
- 4) Лінія, що проходить через лопаткову точку – через найбільш виступаючу точку лопаток; нижче цієї точки лінію проводять вниз по схилу, у верхній частині – приблизно до середини плечового скату.
- 5) Лінія грудей (на ній відзначають найбільш виступаючі точки) – проходить горизонтально навколо тулуба через точки грудей, що виступають;
- 6) Лінія стегон – розташовується горизонтально на відстані 20 см від лінії талії;
- 7) Лінія талії – розташовується в найбільш вузькій частині торса манекена (фігури людини) і проходить горизонтально. Додаткові лінії:
- 8) Лінія вшивання коміра (лінія горловини) – проходить по лінії основи шиї;

9) Лінія ширини грудей – проходить на 10 см вище лінії грудей спереду та паралельно їй;

10) Лінія ширини спини – проходить на 10 см вище лінії грудей ззаду і паралельно їй;

11) Лінія плечового шва – проходить від точки на лінії основи шиї збоку (на манекені від верхньої точки лінії середини спини до акроміальної точки від вищої плечової точки і є серединою плечового схилу фігури);

12) Лінія пройми.

13) Лінія бічного шва.

14) Лінія бічного балансу спереду.

15) Лінія бічного балансу ззаду.

Рис.1- Масштабний манекен 1:2

Рис.2 - Приклади макетної тканини.

Підготовка макетної тканини для макетування полягає у викроюванні потрібних за величиною шматків для деталей виробу та прокладанні на них конструктивних ліній у напрямку ниток основи та утка. Таким чином, одержують лінії, які є основними орієнтирами при накладанні тканини на манекен. Лінії наносять олівцем, крейдою або прокладають рядок тимчасового призначення прямого стібка кольоровою ниткою. Визначення габаритних розмірів шматків макетної тканини проводиться на основі найбільшого вимірювання манекена або фігури замовника для деталі виробу, що проектується, по ширині (ширина шматка) і по довжині (довжина шматка).

Основне правило макетування – правильне взаємне розташування ниток основи (вертикально) та утка (горизонтально). Макетування проводять праворуч манекена або манекенниці. Булавками необхідно працювати в одному напрямку (горизонтальному, вертикальному, діагональному, праворуч наліво або зліва направо, щоб у процесі наколювання не поранити руку. Для зручності роботи з кравецькими булавками необхідно приготувати спеціальний браслет з подушечкою для вколювання.

Процес наколювання може виконуватися двома способами:

- 1) Традиційним – по зовнішньої стороні тканини з одночасним закладанням швів та виточок на внутрішній бік;
- 2) «встик» – усі шви та виточки виводяться на лицьову сторону і сколюються між собою встик на ребро. Такий спосіб значно полегшує наколювання, тому що шви не треба повертати, а виточки, закладені у вигляді заціпів, залежно від напрямку моди в одязі можуть відігравати декоративну роль.

Рис.4- Необхідне обладнання для макетування.

3. МАКЕТУВАННЯ БАЗОВИХ ФОРМ ОДЯГУ.

3.1. Макетування ліфу.

Мета завдання: вивчення методики макетування базової форми ліфа.

Інструменти: манекен, макетна тканина, булавки, ножиці.

Методичні вказівки: Об'ємно-силуетне рішення ліфа може бути найрізноманітнішим – від щільнооблягаючого, що є оболонкою манекена або фігури, до вільного прямого.

Виконання наколювання переду.

Перша лінія наколювання проходить по середині переду. Визначаємо направлення ниті основи (вертикально)

1-у булавку наколюють на перетині ліній обхвату грудей і середини переду.

2-у булавку вколюють вгорі у горловини, при цьому тканину переду розправляють у напрямку знизу вгору, поєднуючи при цьому лінію середини переду на тканині і на манекені.

Рис.5 - Макетування передньої частини ліфа.

3-ю булавку наколюють в точці перетину лінії обхвату талії з лінією середини переда, поєднуючи їх на тканині і на манекені.

Друга лінія наколювання проходить по лінії обхвату грудей:

4-у булавку наколюють в точці перетину лінії обхвату грудей з бічною балансовою лінією, наміченою на манекені. На тканині повинна утворитися невелика слабина, оскільки при розмітці шматка на цій ділянці була передбачена надбавка на свободу облягання.

5-у булавку вколюють по бічному шву на лінії обхвату грудей, закладаючи запроектовану нагрудну виточку.

Третя лінія наколки проходить лінією горловини переда.

6-у булавку наколюють на рівні найвищої точки горловини. Для виключення натягу тканини на цій ділянці і хорошого облягання опорної поверхні макетну тканину по лінії горловини надсікають, надлишки зрізають, залишаючи припуск. Ділянку горловини переду можна закріпити проміжними шпильками. Четвертою лінією наколювання є пройма.

7-а булавка розташовується на рівні глибини пройми. У класичному варіанті лінія глибини пройми знаходиться вище за лінію обхвату грудей.

Перш ніж приступити до наколювання пройми вище лінії глибини пройми, тканину в цій області розправляють таким чином, щоб нитка основи в шматку макетної тканини розташовувалась строго вертикально, розсікаючи кількома надрізами в місцях, де утворилася напруга. Надлишки зрізають, залишаючи припуск на оформлення пройми.

8-ю булавкою тканину закріплюють у кінцевій точці плечового шва.

Ділянку пройми закріплюють проміжними булавками для запобігання зміщенню пройми при формуванні нагрудної виточки.

На наступному (п'ятому) етапі виробляють формування нагрудної та талієвих виточок. Надлишок тканини, що вийшов на плечовій лінії манекена, закладають у виточку.

Наколювання спинки прилеглого ліфа. Перша лінія наколювання проходить по лінії середини спинки.

Підготовлений шматок тканини накладають на правий бік манекена, поєднуючи лінії середини спинки та обхвату грудей спинки та манекена та заколюючи точку їх перетину 1-ю булавкою.

Рис.6 – макетування задньої частини ліфа

2-у булавку вколюють по лінії середини спинки в точці, що відповідає місцезнаходженням 7-го шийного хребця, 3-ю булавку - у точці перетину лінії середини спинки з лінією талії.

Друга лінія наколювання проходить по лінії грудей, на якій роблять розподіл запроєктованої на спинці величини надбавки.

4-ю булавкою закріплюють точку перетину бічної балансової лінії ззаду з лінією обхвату грудей.

5-а булавка розташовується в точці перетину бічного шва з лінією обхвату грудей ззаду з урахуванням запроєктованої величини збільшення.

Третя лінія наколювання проходить лінією горловини спинки.

6-у булавку наколюють на рівні вершини горловини, розправляючи тканину і розсікаючи її в місцях натягу. Надлишки тканини зрізають.

Четверта лінія наколювання спинки - пройми.

Лінію пройми намічають по чотирьох точках: кінцевій точці плечового зрізу, лініям ширини грудей і спини, точці перетину бічного шва та лінії глибини пройми. Потім лінію пройми вирізують, залишаючи припуски шви.

8-а булавка розташовується в точці перетину лінії пройми з лінією ширини спини.

Для формування верхньої частини пройми спинки тканину закріплюють в області кінцевої точки плечового шва, розправляючи при цьому тканина вгору від шпильки 8 з дотриманням вертикальності нитки основи.

Для більшої стійкості форми між булавками на лінії пройм може бути закріплена проміжними булавками талієва виточка спинки.

10-ю булавкою фіксується положення бічної балансової лінії на рівні лінії талії спинки.

3.2. Макетування базової форми рукава.

Мета: вивчення методики макетування базової форми вшивного рукава.

Інструменти: манекен, м'яка макетна рука, макетна тканина, булавки, ножиці.

Методичні вказівки: Під час підготовки допоміжного шаблону з паперу для розкрою деталі вшивного одношовного рукава виконують такі роботи:

Визначення габаритних розмірів аркуша паперу шаблону. Допоміжний шаблон виготовляється із аркуша паперу, складеного навпіл. Довжина листа відповідає довжині проєктованого рукава, ширина – вимірювання обхвату плеча Оп плюс збільшення свободи облягання Поп (схема 2).

Схема 2 – Визначення положення основних горизонтальних рівнів.

- Глибини оката рукава на відстані Вок, що вимірюється по манекену від плечової точки строго вертикально до лінії обхвату грудей (проекційна відстань). У середньому Вок становить 14,5 см.
- Ліктя на відстані, що вимірюється по манекену від плечової точки строго вертикально до лінії талії.

Рис.7 – Послідовність процесу наколювання вшивного рукава.

Визначення положення лінії нижнього зрізу рукава та лінії оката.

Рис.8 – Послідовність процесу наколювання вшивного рукава.

Для побудови лінії оката рукава шаблону наносять допоміжні лінії та точки. Першу допоміжну лінію проводять посередині між лініями висоти та глибини оката на обох частинах листа заготовки. Друга лінія з'єднує точки посередині ліній ширини лише на рівні глибини оката і низу рукава. Ці лінії, умовно звані лініями переднього та ліктьового перекатів, також наносяться на обидві половини листа.

Для оформлення передньої частини оката рукава лист розгортають та поглиблюють нижню частину рукава спереду.

3.3. Макетування коміра.

Мета завдання: вивчення методики макетування основних видів комірців.

Інструменти: манекен, макетна тканина, ножиці, кравецькі булавки.

Методичні вказівки: Види комірів визначають за наявністю та взаємним розташуванням горловини та лінії згину стійки. Виділяють чотири основні покрої комірів залежно від їх форми, кількості деталей з основного матеріалу, розмірів та ступеня відкритості горловини (схема 3).

- коміри-стійки;
- стояче-відкладні;
- відкладні з відкритим бортом (піджачний, апаш, шаль тощо);
- плосколежачі;

У комірів розрізняють видиму частину (відліт коміра) та невидиму, яка вшивається в горловину. При носінні виробу формується лінія перегину коміра.

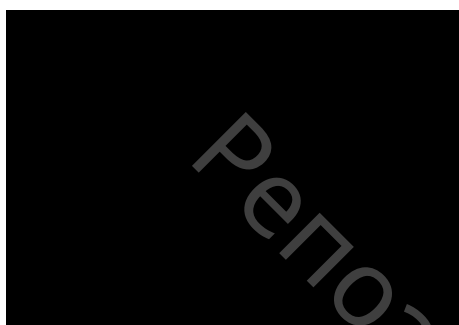

Схема 3 – види комірів: а) стояче-відкладного; б) відкладної з відкритим бортом типу піджачного.

Виконання макетування відрізного коміра-стійки

Макетування коміра починають із сьомого шийного хребця та продовжують по лінії приточування коміра до горловини, залишаючи невеликі припуски тканини по лінії відльоту для коригування форми коміра (рис.9).

Наколювання роблять, звертаючи особливу увагу на ступінь прилягання до шиї. Залежно від ступеня прилягання до шиї коміри-стійки можуть бути: циліндричні та конічні – прилеглі до шиї та відстаючі від шиї (воронкоподібні).

Рис.9 – Послідовність процесу наколювання коміра-стійки.

Рис.10 – Інтерпретації різних модельних комерів-стійки.

Виконання макетування відкладного коміра піджачного типу (схема 4).

Макетування даного виду комірів складається з двох взаємозалежних етапів: формування лацканів з деталей переду виробу та отримання верхнього коміра, конструктивна основа якого є стоячевідкладним коміром. Попередньо визначають лінію перегину лацкана, виходячи з параметрів ширини борту та місцезнаходження першої петлі. Ширину борту для виробів із центральною застібкою визначають як $\frac{3}{4}$ діаметра гудзика плюс припуск, що визначає відстань від краю гудзика до краю борту 1,5 см (відстань між центрами гудзиків + діаметр гудзика).

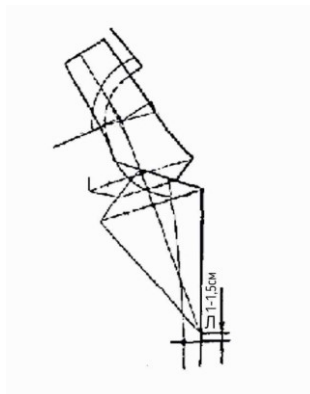

Схема 4 - визначення лінії перегину лацкана для виробів із центральною застібкою

На першому етапі для визначення форми та розмірів лацкана беруть шматок тканини, розміри якого відповідають розмірам переда з урахуванням збільшення по ширині. Відзначають на ньому лінію середини переда, лінію напівзанесення, рівень першої петлі. Розмічену частину переду наколюють на манекен, поєднуючи всі необхідні лінії. На рівні першої петлі тканину надсікають від краю лінії борту під прямим кутом. Потрібну конфігурацію лацкана та початок лінії розкєпу визначають за допомогою крейди або олівця, перегнувши тканину по лінії перегину лацкана.

Рис.11 – Послідовність наколювання відкладного коміра піджачного типу.

Послідовність наколювання верхнього коміра аналогічна послідовності наколювання стояче-відкладного коміра. Відмінності полягають у тому, що передня частина верхнього коміра має бути поєднана з точкою уступу коміра. Відповідно до модельних особливостей на тканині крейдою або олівцем уточнюють конфігурацію ліній верхнього коміра та лацкана.

Рис.12 - Оформлення модельних ліній коміра та лацкана відкладного коміра піджачного типу

3.4. Макетування спідниці.

Мета завдання: вивчення методики макетування прямої двошовної спідниці.

Інструменти: манекен, макетна тканина, кравецькі булавки, ножиці.

Методичні вказівки: розкрій габаритних шматків робиться взгин (на складеній навпіл тканини), розмітка тканини і наколка її на манекені – у розворот на одній половині шматка.

Під час підготовки макетної тканини для наколки спідниці виконують такі етапи:

- перевіряють наявність перекосів у напрямку ниток основи та утка;
- визначають габаритні розміри шматків тканини для деталей заднього та переднього полотнищ спідниці (схема5);

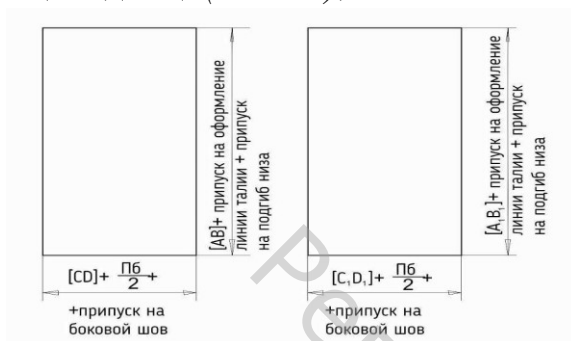

Схема 5 - Визначення розмірів габаритних шматків тканини деталей спідниці:
а) переднє полотнище; б) заднє полотнище

При визначенні довжини габаритного шматка макетної тканини для переднього полотнища спідниці виходять із величини виміру від лінії талії до бажаної довжини спідниці з урахуванням припуску на оформлення лінії талії (2-3 см) та підгинання низу (3 -4 см).

Рис.13 – Послідовність процесу наколювання передньої частини спідниці.

Ширину шматка переднього полотнища спідниці визначають на основі вимірювання відстані від середини переда до бокового шва по лінії стегон з урахуванням половинної величини надбавки на вільне облягання по лінії стегон та припуску на бічний шов (2 см). Подібно визначають довжину і ширину шматків тканини для наколювання заднього полотнища спідниці.

Виконують розмітку шматків тканини для деталей заднього та переднього полотнищ спідниці, замальовуючи схему розмітки.

Етапи виконання наколювання переднього полотнища спідниці

-Поєднуємо точку перетину лінії середини переднього полотнища та лінії стегон на розміченому шматку макетної тканини (розмітці) з відповідною точкою на манекені та зафіксувати булавкою;

Рис.14 – Послідовність процесу наколювання задньої частини спідниці.

-Фіксуємо лінію середини переднього полотнища спідниці, поєднуючи її з лінією середини переда на манекені. Верхню булавку закріплюємо на лінії талії;
-Поєднуємо на розмітці та на манекені точки перетину лінії бічного шва з лінією стегон. Свободу облягання, що утворюється (закладену при розмітці лінії бічного шва на тканині) розподіляють рівномірно по лінії стегон, обов'язково закріплюючи її булавкою в точці перетину лінії.

Рис.15 – Оформлення бічного шва спідниці.

- Поєднуємо лінію другого бічного шва на тканині з точкою перетину бічного шва з лінією талії на манекені.
- Накोलюємо бічний шов нижче лінії стегон.

4. МАКЕТУВАННЯ УСКЛАДНЕНИХ ФОРМ ОДЯГУ. ПРИЙОМИ ДРАПІРУВАННЯ (загальні відомості).

Залежно від форми складок, всі види драпірування пропонується класифікувати на п'ять груп:

- трубчасті (схема б, а);
- каскадні (схема б, б);
- променеві (схема б, в);
- пазушні (схема б, г);
- радіальні (схема б, д).

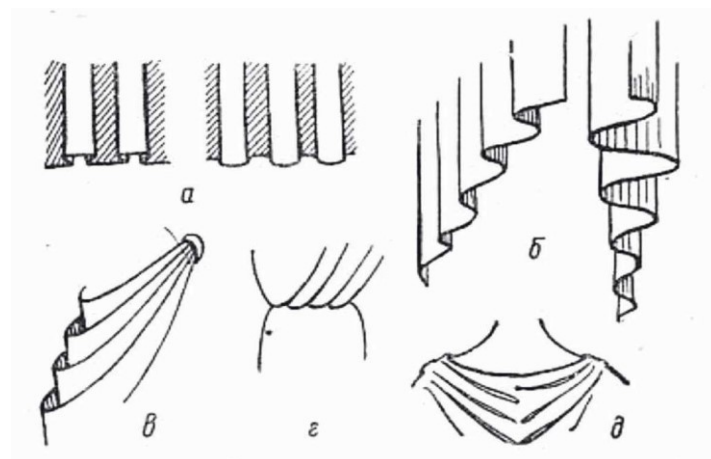

Схема б - Класифікація видів драпірування.

Трубчасті складки можуть бути жорсткими та м'якими. Каскадні складки зазвичай мають скошений нижній край. Променеві драпірування починаються з однієї точки і розходяться від неї віялом, при цьому розширюючись і збільшуючись у нижній частині. Пазушні драпірування виходять шляхом утворення складок, що виходять із пазухи, де закріплюється частина матеріалу. Радіальні драпірування – одні з найскладніших, вони схожі на концентричні кола

Велике значення має напрямок складок: горизонтально-поперечний, вертикально-падаючий, спіралеподібний або діагональний. В одній моделі можливе поєднання драпірування кількох напрямків. Складки можливі великі та дрібні, симетричні та асиметричні. Драпірування може бути виконане як у пайовому, так і косому напрямку.

Драпірування можуть фіксуватися різними способами: за допомогою шнурків, гумок, застібок, підрізів чи швів. Найчастіше всі вони закріплюються на костюмі в двох точках, утворюючи незвичайну гру тканини.

За способом виконання драпірування можна поділити на кілька видів;

- традиційні (м'які у вигляді складання та жорсткі у вигляді складок);
- виконані у заданому напрямку на виробі з підрізів чи швів; вільно висячі або падаючі складки, що утворюються у випадковому порядку;
- що трансформуються за допомогою просмикнутих лаштунків, шнурів, гумок; вставлені у тканину гладкої фактури вільно задрапіровані мотиви
- закладені у порядку для створення фактури;
- збираються нагору у складання в подовжених рукавах, сукнях, спідницях, штанах.

Рис.16 –Приклади макетів з використанням склад і воланів для створення об'єму і фактур.

4.1. Драпірування ліфів в техніці “Коса” (перехресні складки)

Мета: Вивчення техніки драпірування перехресних склад «коса».

Інструменти: Манекен, макетна тканина, кравецькі булавки, ножиці.

Методичні вказівки: Перед початком роботи треба визначитись з розташуванням склад на моделі щоб зрозуміти, як діяти далі. Перші етапи роботи виконуються як і в базовому макетуванні позначимо всі контрольні точки і визначаємось з розміром шматка макетної тканини.

Наступним кроком є заколювання шматка тканини у верхніх точках манекена над груддю, оформлюючи верхню лінію ліфа.

Далі закладаємо першу складу ліворуч від центру грудей до талії перетенаючи центральну лінію на талії. Розташування першої складу – діагонально від центральної точки грудей до центра переда по талії.

Закладання другої складу відбувається дзеркально першій і накладається одну на одну при цьому внутрішня частина зрізується для того щоб зменшити нашарування тканини.

Третя складу закладається з боку лівої частини переда трохи вище центру грудей і пролягає діагонально до центра, при цьому накривая другу складу з правого боку. Четверта складу також виконується дзеркально накриваючи третю складу в районі талії. Зайве нашарування зрізається ножицями.

Рис.17 – Послідовність наколювання драпірування в техніці «коса»

Рис.18 – Макет сукні в техніці драпірування перехресних склад «коса»

4.2. Драпірування в техніці «Перехват». (Вузликовий метод)

Мета: Вивчення техніки драпірування вузликовим методом «перехват».

Інструменти: Манекен, макетна тканина, кравецькі булавки, ножиці.

Методичні вказівки: Вузликовий метод - це дві тканини, які перевертаються, перехрещуються та з'єднуються. Існують різні способи перевертання та зав'язування тканин разом: їх можна розташувати де завгодно, хоча з міркувань функціональності із вузлом під бюстом їх зазвичай розташовують під бюстом, на плечі або на стегні. Коли дві частини тканини перетинаються одна з одною, утворюються дві інші смужки тканини (всього чотири).

Рис.19 – Послідовність виконання драпірування в техніці «перехват».

4.3. Драпірування ліфу з суцільнокросною бретеллю.

Мета: Вивчення техніки драпірування з суцільнокросною бретеллю.

Інструменти: Манекен, макетна тканина, кравецькі булавки, ножиці.

Методичні вказівки: Першим етапом роботи є закріплення шматка тканини на манекені у бокових точках на лінії талії симетрично по обидва боки від центральної лінії переду манекена. Наступним кроком – робляться надрізи з обох боків від центру переду. Надріз йде від верхньої частини шматка тканини до центральної точки грудей.

Центральну частину переду драпірують складами гормошкою.

Склади можуть бути як паралельні, так і різних напрямках, залежить від креативності завдання. Бокові частини шматка тканини – британці, оформлюють підгинаючи края для акуратності вигляду. На британцях також можна закласти вертикальну складку і зробити додатковий об'єм. Закріплюють британцю у верхній точки плеча.

Останній етап драпірування складається з оформлення пройми і закладання талевих виточок для надання виробу більш чіткого силуету.

Рис.20 – Послідовність наколювання ліфа з суцільнокроєною британцю.

Рис.21- Макет сукні з сукні з суцільнокроєною британцю.

4.4. Драпірування складок по косій.

Мета: Вивчення техніки драпірування об'ємних складок по косій.

Інструменти: Манекен, макетна тканина, кравецьки булавки, ножиці.

Методичні вказівки: Для того щоб правильно закласти склади, треба викроїти шматок тканини під кутом 45 градусів (по косій), так щоб нитки основи були поєднані з нитками утка, тобто на кут.

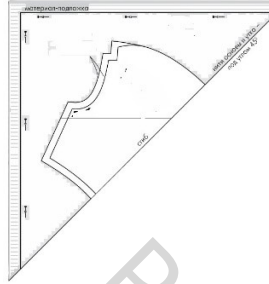

схема-7. Розташування деталі під кутом 45 градусів.

Для наколювання об'ємних склад необхідно спочатку визначитись з їх розташуванням (композицією). Наступним кроком є робота на манекені.

Перше: викладаємо тканину над лінією грудей, так щоб тканина накривала шию і плечі манекена, заколюємо булавками в трьох точках - з ліва, по центру і праворуч.

Друге: перевертаємо тканину таким чином, щоб верхній край був підігнутий, а булавки залишались з середини.

Третє: формуємо першу об'ємну складу, обережно викладаємо пальцями тканину, формуючи потрібну форму склади, закріплюємо булавками в декілька точках для того щоб склада трималась. Далі по тому ж принципу формуємо наступні склади, обережно закріплюючи їх булавками.

Шматок тканини викроєний під кутом 45 градусів доволі легко піддається формуванню будь-якої форми з будь-якими складами. Так можна використовувати різні види склад і робити різні інтерпретації оформлення макетного виробу.

Рис.22- Послідовність драпірування склад по косій. (формування об'ємних склад)

Рис.23.- Макет сукні з об'ємним драпіруванням склад по косій.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.

1. Attardi D. Fashion moulage technique: a step by step draping course / Danilo Attardi. – Barcelona: Promopress, 2019. – 192 p.
2. Abling B. Integrating Draping, Drafting and Drawing / B. Abling, K. Maggio. – New York: Fairchild Books, 2019. – 240 p.
3. Wolff Colette. The Art of Manipulating Fabric/ Colette Wolff. – New York: Krause Publikations, 2000. – 290 p.
4. Гайдук Л.М. Сучасні технології моделювання і художнього оздоблення одягу / Л. М. Гайдук, І. В. Васильєва. – К.: КНУТД, 2008. – 129 с.
5. Drudi, E. Wrap & Drape Fashion / E. Drudi. – Amsterdam: Pepin Press, 2007. – 232 p.
6. Duburg A. Draping – Art and craftsmanship in fashion design / A. Duburg. Arnhem: Artez Press, 2014. – 248 p.
7. Kiisel, K. Draping: The Complete Course / K. Kiisel – London: Laurence King Publishing, 2013. – 320p.
8. Kiisel, K. Advanced: Creative draping, London: Laurence King Publishing, 2022. 256p.
9. Small A. Textile Artist: Layered Cloth, The: The Art of Fabric Manipulation/A. Small. – Wellwood: Search Press, 2017. – 144 p.
10. Tomoko N. Pattern Magik / N. Tomoko. – Laurence King Publishing, 2021. – 103p.
11. Tomoko N. Pattern Magik 2 / N. Tomoko. – Laurence King Publishing, 2011. – 104p.
12. Tomoko N. Pattern Magik 3 / N. Tomoko. – Laurence King Publishing, 2022. – 100p.
13. Tomoko N. Pattern Magik. Stretch fabrics/ N. Tomoko. – Laurence King Publishing, 2012. – 104p.
14. Треверс-Спенсер С. Справочник дизайнера по формам и стилям одежды / С. Треверс-Спенсер, З. Заман. – М.: Рипол-Классик, 2008. – 144 с.
15. Орлова Н. Організаційно-методичні основи навчання художнього проектування одягу: Навч.-метод. пос. Полтава: ПНПУ ім. Короленка, 2020. - 195 с.

СЛОВНИК

Волан - оздоблювальна декоративна деталь, викроєна по колу так, щоб при з'єднанні з основною деталлю утворився хвилеподібний край.

Комір - деталь одягу, якою оформляється виріз горловини. Сучасні коміри поділяють на плосколежачі, стоячі та стоячевідкладні.

Зустрічна складка - двостороння складка, утворюється двома односторонніми складками, лицьові згини яких.

Деталь - частина виробу: рукав, ліф, комір, волани, оборка, бочок тощо.

Драпірування - укладання матеріалу у складки різного характеру, що вільно лежать або падають, з їх подальшим закріпленням.

Защип - дрібна складка на виробі з тканини, застрочена біля основи і незапрасована, прийом формоутворення, що створює рельєф поверхні.

Конструкція - пристрій, взаємне розташування частин, деталей або елементів будь-якого об'єкта.

елементів будь-якого об'єкта.

Конструктивні лінії - основні лінії, що розділяють поверхню виробу на деталі.

Косий крій, крій по косій - крій тканини під кутом 45° до ниток основи і утка, крій по діагоналі. Створює м'які, пластичні форми і драпірування, добре облягає фігуру.

Крій - система членувань деталей одягу, а також назва деталей і їхніх частин, отриманих у результаті розкрою тканини, шкіри, трикотажу, хутра.

Макет - чорновий зразок моделі одягу, виконаний з паперу або тканини, на основі якого розробляють конструкцію швейного виробу.

тканини, на основі якого розробляється конструкція швейного виробу.

Макетний метод створення одягу - формоутворення моделі з паперу, макетної або конкретної тканини безпосередньо на манекені або на фігурі людини за допомогою шпильок.

Манекен - стилізована форма, модель торса людини.

Муляж - копія, відтворення зовнішнього вигляду будь-якого об'єкта в масштабі 1:1.

Муляжний метод моделювання одягу - метод опрацювання форми відомого виробу для уточнення і коригування його в натуральну величину.

Методика - опис методів, порядку і прийомів виконання роботи, дослідження тощо.

Наколювання - метод моделювання одягу, в основі якого лежить творчий пошук об'ємної форми на манекені або фігурі людини. Так само слово "наколювання" означає технічний прийом роботи з макетною тканиною.

Оборка - назва оздоблювальної деталі у вигляді смужки тканини, прісбореної (або закладеної в складки) з одного боку і цим боком притачанної

до виробу.

Основа і уток - дві системи ниток, що утворюють тканину. Нитки основи йдуть уздовж тканини, нитки утка - поперек.

Проектування одягу - процес створення одягу, послідовний комплекс робіт зі створення нового зразка одягу

Пройма - елемент крою плечових виробів, отвір для руки. У пройму вшивають рукав або залишають її відкритою. Існують різноманітні варіанти пройми - пряма, фігурна, американська, щілиноподібна, під рукав реглан.

Рукав - покриття руки, деталь, що з'єднується з проймою. Розрізняють вшивний, реглан, суцільно скроєний та їхні численні варіанти: сорочковий, "ліхтарик", "крильця" тощо.

Складка - зафіксована в згині ділянка матеріалу.

Спосіб - метод, прийом, манера

Структура форми - сукупність просторових геометричних елементів (частин форми), пов'язаних між собою загальним композиційним елементів (частин) форми, пов'язаних між собою загальним композиційним і технічним рішенням виробу.

Тканина - текстильне полотно, виготовлене на ткацькому верстаті переплетенням взаємно перпендикулярних систем ниток.

Фактура - виразний зовнішній вигляд, малюнок поверхні, рельєфу будь-якого матеріалу, пов'язаний як із природними якостями цього матеріалу, так і з особливостями оздоблення. Вона може бути гладкою або шорсткою, блискучою або матовою. Фактура матеріалу визначається кількістю і величиною тих чи інших елементів поверхні. чиною тих чи інших елементів поверхні матеріалу, що припадають на одиницю його площі.

Формоутворення одягу - процес створення об'ємних форм, що ґрунтується на здатності його матеріалів під дією деформацій вигину, розтягування і зминання створювати просторову форму.